

Основні зміни законодавства

24 грудня 2023 року набув чинності Закон № [3494-IX](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань».

Положеннями Закону надано право працівникам у разі призову на військову службу отримати грошову компенсацію за всі невикористані дні щорічної відпустки. Водночас Захисники та Захисниці України, які звільнятимуться з військової служби у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації зможуть піти у відпустку тривалістю до 60 календарних днів, які увійдуть до страхового стажу.

Збільшено кількість днів відпустки без збереження заробітної плати за сімейними обставинами та з інших причин – з 15 до 30 календарних днів. Та на час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати без обмеження строку. Тривалість такої відпустки визначається угодою сторін. Періоди відпусток без збереження заробітної плати не дають права на щорічну відпустку.

Окрім цього, кількість днів відпустки, які перевищують 24 календарні дні, може за рішенням роботодавця надаватися без збереження заробітної плати.

5 січня 2024 року прийнята постанова Кабінету Міністрів України (КМУ) № [7](#) «Про внесення змін до Порядку формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання, обліку та надання такого житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб».

Порядок доповнено положеннями, згідно з якими житлове приміщення з фонду не надається, якщо внутрішньо переміщена особа або будь-хто із членів її сім'ї має у власності житлове приміщення/частину житлового приміщення, придатне для проживання, розміром не менше ніж 13,65 кв. метра на одну особу, що розташоване на територіях, не включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих РФ, затвердженого Мінреінтеграції, або на території, включених до зазначеного переліку, для яких визначено дату завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації.

Також конкретизовано, що не може бути підставою для відмови у взятті внутрішньо переміщених осіб на облік громадян, що потребують житла для тимчасового проживання, відсутність на момент їх звернення фонду.

16 січня 2024 року набрала чинності урядова постанова від 12 січня 2024 року № [23](#) «Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

Прийнятою постановою доповнено примітку 1 до додатка 1 до постанови КМУ від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери». Посадові оклади (тарифні ставки) з 1 січня 2024 р. розраховуються виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду – 3195 гривень. Органам місцевого самоврядування

рекомендовано вжити заходів щодо приведення власних нормативно-правових актів з питань оплати праці працівників установ, закладів та організацій, що належать до сфери їх управління, у відповідність із прийнятою постановою.

Важливо, що постанова застосовується з 1 січня 2024 року.

19 січня 2024 року набрала чинності постанова КМУ від 16 січня 2024 року № [39](#) «Про внесення змін до деяких постанов КМУ щодо регулювання відносин, пов'язаних з наданням компенсації за об'єкти нерухомого майна, знищені та пошкоджені внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією РФ проти України».

Відтепер вводяться ліміти щодо нарахування компенсацій. При розрахунку розміру компенсації буде братися до уваги площа знищеного об'єкта нерухомого майна кв. метрів, але не більше 150 кв. метрів для квартири та не більше 200 кв. метрів для будинку садибного типу, садового або дачного будинку. Прийнятим актом розширено перелік джерел отримання державними реєстраторами (в тому числі нотаріусами) інформації про факт знищення при державній реєстрації припинення права власності на знищене майно. Окрім цього, уточнено термін «отримувач компенсації» та запроваджено процедуру верифікації.

23 січня 2024 року набув чинності Закон № [3448-IX](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення порядку ввезення, обліку та розподілу гуманітарної допомоги».

Нормами Закону закріплюється спрощення процедури ввезення, обліку та розподілу гуманітарної допомоги. Окрім цього, запроваджується необхідність використання електронної системи обліку гуманітарної допомоги. Законом розширено перелік отримувачів гуманітарної допомоги, до якого додані, окрім благодійних фондів та громадських організацій з визначеними напрямками статутної діяльності, неприбуткові державні та комунальні установи, органи місцевого самоврядування, надавачі соціальних послуг.

Важливо, що отримувачі гуманітарної допомоги мають право здійснювати розподіл або перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги з дотриманням її цільового призначення без додаткового погодження з донором.

23 січня 2024 р. прийнята постанова КМУ № [70](#) «Про затвердження Порядку організації та здійснення контролю виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування вимог законодавства у сфері цивільного захисту».

Цей Порядок визначає механізм організації та здійснення ДСНС та її територіальними органами контролю виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту центральними органами виконавчої влади, місцевими держадміністраціями (військовими адміністраціями), іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Контроль виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту органами державної влади та органами місцевого самоврядування здійснюється шляхом проведення комплексних, контрольних і цільових перевірок. Органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати безперешкодний доступ уповноважених посадових осіб ДСНС та її територіальних органів для здійснення контролю.

23 січня прийнята постанова КМУ № 80 « Про внесення змін до Порядку користування землями водного фонду».

За оновленою редакцією Порядку надання земель водного фонду в користування та припинення права користування ними встановлюється земельним законодавством. Порядком визначені категорії земель, які належать до земель водного фонду. Також визначений перелік робіт, які можуть проводитися на землях водного фонду. Також регламентовано, що державний контроль за використанням та охороною земель водного фонду здійснюється Держгеокадастром та його територіальними органами, а також виконавчими органами сільських, селищних, міських рад у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю у межах повноважень, визначених законом.

26 січня 2024 року набрав чинності Закон № 3285-IX «Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України».

Нормами Закону врегульовано порядок утворення (ліквідації) районів, встановлення (зміни) їх меж, зміни адміністративних центрів, найменування (перейменування) районів, а також визначено порядок утворення (ліквідації) населених пунктів, встановлення (зміни) їх меж, найменування (перейменування) населених пунктів. Відтепер маємо три категорії населених пунктів за містобудівними та соціально-економічними характеристиками, а саме: міста, селища і села. Додатково запроваджено поняття «поселення», яким є компактне місце проживання людей за межами населеного пункту, яке не має сталого складу населення та не віднесено до категорії населеного пункту.

26 січня 2024 р. прийнята постанова КМУ № 94 «Деякі питання соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій осіб».

Установлено, що виплата допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам продовжується автоматично з 1 лютого 2024 р. на один місяць без додаткового звернення для осіб, у яких у січні 2024 р. закінчився шестимісячний період отримання такої допомоги. Окрім цього, внесені зміни до ряду постанов КМУ щодо соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій осіб, які набирають чинності з 1 березня 2024 року.

В цілому, прийнята постанова набирає чинності з 1 лютого 2024 р.

Правова практика

Верховний Суд визначив належні способи захисту прав власника земельної ділянки, на якій здійснено самочинне будівництво (постанова від 15 листопада 2023 року у справі № [916/1174/22](#)).

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що якщо право власності на самочинно побудоване нерухоме майно зареєстровано за певною особою без дотримання визначеного Законом порядку, задоволення вимоги про скасування рішення про державну реєстрацію права власності на таке майно, або вимоги про скасування державної реєстрації прав, або вимоги про припинення права власності тощо у встановленому законом порядку не вирішить юридичної долі самочинно побудованого майна й не приведе до відновлення стану єдності юридичної долі земельної ділянки та розташованого на ній нерухомого майна.

Належними вимогами, які може заявити особа – власник земельної ділянки, на якій здійснено (здійснюється) самочинне будівництво, для захисту прав користування та розпорядження такою земельною ділянкою, є вимога про знесення самочинно побудованого нерухомого майна або вимога про визнання права власності на самочинно побудоване майно.

Верховний Суд висловив позицію щодо сплати орендної плати за землю (постанова від 26 листопада 2023 у справі № [826/10917/16](#)).

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду визнав обов'язок суб'єкта господарювання сплачувати орендну плату за землю, оскільки він, як власник нерухомого майна, є платником земельного податку в розумінні податкового законодавства. Суд зазначив, що умовою несплати земельного податку за зазначеною системою оподаткування є те, що суб'єкт господарювання, який є власником чи користувачем земельної ділянки, використовує цю землю для проведення господарської діяльності. Можливість звільнення від сплати цього податку за інших умов, наприклад, коли окремо надається в найм будівля, її частина чи нежиле приміщення без земельної ділянки, на якій розміщена перелічена нерухомість, не встановлена.

Верховний Суд вказав на те, хто може ініціювати спір про оскарження нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування (постанова від 26 вересня 2023 року у справі № [320/2015/22](#)).

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду звернув увагу на те, що особливістю провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів є те, що для таких категорій спорів передбачено фактично необмежене коло осіб, які можуть ініціювати відкриття відповідного провадження в адміністративному суді; необмежене в часі право на доступ до суду для ініціювання такого спору; додаткові гарантії інформування всіх про початок розгляду судом такого спору. Особа, яка є власником земельної ділянки для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, має право оскаржувати рішення сільської ради про затвердження містобудівної документації (генеральний план села), у випадку якщо цим рішенням не враховано розташування її земельної ділянки, що унеможливить використання цієї земельної ділянки за цільовим призначенням. В такому випадку особа має законний інтерес і є потерпілою від порушення цього інтересу з боку суб'єкта владних повноважень.

Міністерство освіти України [оприлюднило Наказ №20 від 10 січня 2024 року Про організацію та проведення сертифікації педагогічних працівників у 2024 році.](#)

Наказом передбачено сертифікацію у 2024 році вчителів учителів початкових класів, математики, української мови і літератури, навчальних предметів (інтегрованих курсів) громадянської та історичної освітньої галузі та/або освітньої галузі «Суспільствознавство», зареєстрованих для участі в сертифікації педагогічних працівників 2024 року. Також, передбачені заходи з організації незалежного оцінювання педагогів, складання тестів, їх тиражування, організації мережі пунктів проведення тестування. Також затверджено графік заходів з проведення сертифікації.

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру на виконання статті 289 Податкового кодексу України [повідомляє](#), що за інформацією Державної служби статистики України, індекс споживчих цін за 2023 рік становить 105,1%.

Значення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель за 2023 рік становить 1,051. Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель (пункт 289.2 статті 289 Податкового кодексу України). Індексація нормативної грошової оцінки земель за 2002, 2003, 2004 та 2006 роки не здійснювалася.

3 8 січня набрав чинності [Наказ Національного агентства України з питань запобігання корупції №1/24 від 1 січня 2024](#). Ним внесено зміни у [Порядок проведення повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування](#).

Зміни торкнулися пункту 11 розділу V Порядку, який було викладено в новій редакції. Згідно з нею повна перевірка декларації проводиться в частині об'єктів декларування, не охоплених повною перевіркою декларацій відповідного суб'єкта декларування за попередні періоди, крім випадків, коли Національне агентство з питань запобігання корупції отримало нову інформацію про об'єкт, який перевірявся, або коли наявні нові джерела інформації, що не були відомі чи не були доступні Національному агентству під час проведення попередньої повної перевірки. Попередня редакція пункту передбачала, що повна перевірка декларації проводиться стосовно об'єктів декларування, які: не зазначені у декларації за попередній період; зазначені суб'єктом декларування у декларації за попередній період, але не були перевірені; перевірені у декларації за попередній період, та за результатами їх перевірки виявлено порушення.

У зв'язку із застосуванням нового ризик-орієнтованого підходу до перевірки декларацій та розмежування поняття недостовірних та неточних відомостей залежно від розміру виявлених розбіжностей у декларації, НАЗК надало [роз'яснення](#) які саме відомості є недостовірними.

Недостовірні відомості - це відомості у декларації, які відрізняються від достовірних на суму, що перевищує 100 прожиткових мінімумів (далі - ПМ, для декларацій, поданих у 2023 році, це не більше 268,4 тис. грн, у 2024 році - 302,8 тис. грн) та/або відомості, які не дають змоги ідентифікувати члена сім'ї суб'єкта декларування чи об'єкт декларування.

Розмір недостовірних відомостей у декларації вираховується у 3 кроки:

- по кожному об'єкту, зазначеному у декларації, у разі встановлення розбіжності (невідповідності) у грошовому вираженні, вираховується різниця між даними, вказаними у декларації, та достовірними відомостями; якщо об'єкт не вказаний у декларації або зазначено об'єкт, наявність якого не підтверджено під час перевірки (наприклад, готівка, криптовалюта тощо), - вартість/розмір такого активу рахується як розбіжність (невідповідність) у повному обсязі;
- по кожному розділу декларації (наприклад, розділу 3 "Об'єкти нерухомості") вираховується загальна сума всіх встановлених у розділі розбіжностей (невідповідностей) між даними, вказаними у декларації, та достовірними відомостями, які мають грошове вираження;
- по всій декларації додаються всі суми виявлених у розділах декларації розбіжностей (невідповідностей) та зазначаються у висновку Довідки за результатами проведеної повної перевірки однією загальною сумою як результат проведеної повної перевірки в частині з'ясування достовірності задекларованих відомостей.

Висновок про те, що встановлені розбіжності (невідповідності) у декларації є неточними чи недостовірними відомостями, залежить саме від загальної суми виявлених розбіжностей (невідповідностей) даних у всіх розділах декларації. Відповідно, якщо така сума дорівнює або перевищує 100 ПМ, встановлених на дату подачі декларації, зазначені у декларації відомості містять ознаки недостовірних, якщо ж менше 100 ПМ - неточних.

Можливості для громад

U-LEAD запрошує до участі у новій [Програмі підтримки «Розробка та впровадження громадського бюджету»](#) для спеціалістів місцевого фінансового органу або спеціалістів, відповідальних за економічний напрямок, працівників, відповідальних за зв'язки з громадськістю в місцевих радах та профільних заступників.

Програма навчання з розробки та впровадження громадського бюджету триватиме з 5 березня по 16 липня 2024 року. Під час участі спеціалісти місцевих фінансових органів, працівники зв'язків з громадськістю та профільні заступники в місцевих радах отримають знання та практичні навички для запровадження громадського бюджету.

Також, участь у програмі дозволить підвищити прозорість фінансових процесів та активізувати залучення громадян до управління місцевими бюджетами. Відбір учасників відбуватиметься шляхом відкритого конкурсу для 16 територіальних громад з населенням до 10 тисяч мешканців, які не знаходяться на тимчасово окупованих територіях та готові до впровадження громадського бюджету у 2024 році. Заявки на участь приймаються до 18:00 16 лютого 2024 року на електронну адресу regops.u-lead@giz.de.

U-LEAD з Європою, в партнерстві із Міністерством Відновлення, та виконуючим партнером RMTeam розпочинає втілення ініціативи «Будинок Доброчесності», яка передбачає створення можливостей для отримання знань та підвищення кваліфікації в сфері доброчесності та протидії корупції, а також створення простору колегіальної взаємодії для спільноти практиків у цій сфері.

Перший блок навчальних заходів розглядатиме сферу антикорупції непрямого впливу, починаючи з онлайн інформаційною сесією «Правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб ОМС», яка відбудеться 13 лютого 2024 року.

До участі запрошуються працівники органів місцевого самоврядування, державних органів, підприємств, установ і організацій. Під час заходу будуть розглянуті загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, значення корпоративної культури в державних інституціях, а також роль та особливості кодексів етичної поведінки. Реєстрація триватиме до 11.02.2024.

Детальна інформація, програма, посилання для реєстрації знаходяться [за посиланням](#).

На 15 лютого 2024 р. заплановано другий онлайн захід в рамках «Будинку Доброчесності», із темою «Впровадження принципів доброчесності в роботі державних органів, підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування».

Вебінар розрахований на працівників органів місцевого самоврядування, працівників державних органів, підприємств, установ та організацій.

На вебінарі будуть розглядатись особливості та моделі розбудови доброчесного середовища організації, як запоруки ефективної господарської діяльності та підвищення інвестиційної привабливості організації будь як ого типу. Реєстрація триватиме до 13.02.2024.

Детальна інформація, програма, посилання для реєстрації знаходяться [за посиланням](#).

Проект «Трансформація комунікацій» (ТСА) оголошує [конкурс грантових заявок](#) на інноваційні комунікаційні проекти в Україні, що базуються на наративах.

ТСА підтримує грантові заявки, спрямовані на протидію дезінформації, що зосереджуючись на одній або кількох наступних темах: 1) Об'єднання України; 2) Стійкість та реінтеграція: Стратегічні комунікації для звільнених та прифронтових територій; 3) Трансформація та відновлення. Зацікавлені заявники повинні надіслати запит на електронну адресу tca-tenders@transformua.com з темою листа APS010. Заявки на гранти просимо надсилати до 28 червня 2024 року.